

средств от финансовой деятельности положительны. Несмотря на это чистые денежные потоки данного предприятия падают и в 2002 и 2003 годах. Заметим, что предприятия по своим кредитам выплатили в 2003 году следующие суммы:

Тернопольоблэнерго - 3634.0 тыс.грн.

Львовоблэнерго - 4913.0 тыс.грн

Харьковоблэнерго - 450.0 тыс.грн.

Т.е., несмотря на наибольшие поступления от финансовой деятельности, Харьковоблэнерго сумело заплатить наименьшую сумму процентов.

Выборочные данные по компаниям поставки газа и газификации подтверждают специфичность финансового менеджмента для каждой из них, хотя все три компании имеют приблизительно одинаковую величину дохода, т.е. объем услуг приблизительно равный.

Вывод. Практические данные свидетельствуют о целесообразности использования отчета о движении денежных средств, поскольку он дает дополнительную важную информацию о характере финансового менеджмента на предприятии.

Дальнейшее направление исследования связано с расширением выборки по предприятиям одной и той же отрасли или вида деятельности.

Источники и литература

1. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку – К.: Лібра. 1999.-536 с.
2. Бернштейн Л.А. Анализ финансовой отчетности/ Бернштейн Л.А. М.:Финансы и статистика. 1996. – 624 с.
3. Велш Г. Основи фінансового обліку/ Велш Г., Шорт Д. – К: Основи, 1999. – 943 с.

Вигівська Ю.І.

ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ ЕКОНОМІЧНО АКТИВНОГО НАСЕЛЕННЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Постановка проблеми. Служба зайнятості як організація являє собою систему, що зорієнтована на виконання певної місії та досягнення поставленої мети, що полягає в скороченні безробіття. Таким чином, на наш погляд, головним показником ефективності діяльності служби зайнятості є кількість працевлаштованих громадян. Існують різноманітні шляхи досягнення основної мети в області працевлаштування населення в аграрній сфері. За нашими дослідженнями їх можна поділити на два напрямки: перший – це безпосередня робота з надання послуг безробітним центрами зайнятості; другий – маркетингові заходи, ціллю яких є поширення інформації про свою діяльність, розвиток соціального партнерства, підвищення якості комунікативних процесів та максимальне залучення незайнятого населення у суспільне виробництво. Для більш глибокого аналізу впливу різноманітних чинників на результат діяльності служби зайнятості слід вивчити ступінь зв'язку між кількістю працевлаштованих у підприємства сільського господарства та комплексу дій і заходів, у тому числі маркетингового напрямку, що нею проводяться.

Стан вивчення проблеми. Серед вітчизняних науковців вагомих внесок у розвиток регулювання зайнятості населення зробили А.Є. Ачкасов, В.П. Бабич, Д.П. Богиня, В.І. Герасимчук, С.О. Гудзинський, С.Н. Злупко, Д.Р. Зоїдзе, А.М. Колот, Ю.М. Краснов, В.В. Лагодієнко, І.І. Лукінов, В.В. Оникієнко, Н. Павловська, П.Г. Перерва, В.М. Петюх, І.В. Сало, В.В. Секретарюк та ін. Разом з тим ще значна частина проблемних питань залишається недостатньо дослідженими й обґрунтованими.

Мета і завдання дослідження. Метою є прогнозування зайнятості економічно активного населення в аграрній сфері регіону. Дана мета передбачає розгляд наступних завдань: висвітлення факторів і принципів, що впливатимуть на планування зайнятості в аграрному секторі.

Результати досліджень. Для цього було проведено кореляційний аналіз, за допомогою якого досліджено ефективність роботи служби зайнятості у Миколаївській області через вивчення тісноти зв'язку між кількістю працевлаштованих осіб у сільське господарство як результативної ознаки та ряду факторних ознак, таких як – кількість проведених семінарів різноманітного напрямку, загальна кількість профорієнтаційних послуг незайнятим громадянам, сума річних витрат на інформаційно-довідкову, рекламну роботу (табл. 1).

Як свідчать дані табл. 1, найбільш ефективним заходом працевлаштування у підприємства аграрної сфери, що проводяться службою зайнятості у Миколаївській області, є інформаційні семінари щодо можливостей професійного навчання, перенавчання та підвищення кваліфікації, працевлаштування по закінченню профпідготовки, де коефіцієнт кореляції складає 0,97. Далі йдуть семінари щодо навчання техніки пошуку роботи, тут коефіцієнт кореляції дорівнює 0,96; семінари з безробітними щодо орієнтації на заняття підприємницькою діяльністю, коефіцієнт кореляції складає 0,9 та семінари для роботодавців, коефіцієнт кореляції – 0,89. Дані коефіцієнти кореляції свідчать про тісний характер статистичного зв'язку між показниками. За напрямком цей зв'язок є прямим, тобто зі збільшенням кількості даних заходів збільшується кількість працевлаштованих у сільське господарство.

Тісний та істотний характер статистичного зв'язку мають такі маркетингові заходи як „Дні профорієнтації” та „Дні профінформації”, коефіцієнт кореляції відповідно дорівнює 0,87 і 0,78. За напрямком це також прямий зв'язок.

Таблиця 1. Кореляційний аналіз впливу на кількість працевлаштованих у сільське господарство деяких організаційно-економічних чинників, пов'язаних з діяльністю служби зайнятості у Миколаївській області та з економічним станом регіону

Роки	Працевлаштовано у сільське господарство, осіб	Семінари з інформування щодо можливостей профна-вчання, перенавчання та підвищення кваліфікації, працевлаштування по за-кінчен-ню профпідготовки, од.	Семінари для роботодавців (з метою налагодження співпраці з роботодавцями), од.	Семінари з безробітними щодо орієнтації на заняття підприємницькою діяльністю, од.	Семінари щодо навчання техніки пошуку роботи, од.	Дні профорієнтації, од.	Дні профінформації, од.	Надано профорієнтаційних послуг не-зайнятим громадянам, од.	Інформаційно-довідкова, рекламна робота, тис.грн.	Середньорегіональний рівень заробітної плати працівників сільського господарства, грн.
2004	2096	122	22	-	-	54	96	41913	176,70	379,55
2005	3940	130	65	110	-	76	145	48999	395,00	408,26
2006	5558	203	151	175	469	132	219	73961	511,00	520,01
2007	7200	365	311	304	507	153	324	79700	425,20	649,51
2008	9498	390	315	284	676	221	221	141041	858,30	715,32
2009	13017	508	320	329	1553	183	302	155570	343,90	891,68
Коефіцієнт кореляції		0,97	0,89	0,9	0,96	0,87	0,78	0,97	0,4	0,99

Значний вплив на працевлаштування у сільськогосподарські підприємства Миколаївської області як на результативний показник має кількість наданих профорієнтаційних послуг службою зайнятості незайнятим громадянам. Коефіцієнт кореляції у цьому випадку дорівнює 0,97, що свідчить про тісний та прямий статисти-чний зв'язок.

Аналіз річних витрат на здійснення рекламних та інформаційно-довідкових заходів за шість років пока-зав, що характер зв'язку слабкий, коефіцієнт кореляції дорівнює 0,4.

За допомогою кореляційно-регресійного аналізу побудована багатофакторна статистична модель зв'язку, яку можна використовувати для прогнозування працевлаштування у сільське господарство Миколаївської області. Для формування моделі використано комп'ютерну програму Statistika 6,0 компанії StatSoft. Багатофакторне рівняння регресії отримало наступний вигляд (формула (3.1)):

$$\tilde{y}_{xi} = -828,8367 + 1,6822 x_1 - 0,0229x_2 + 38,8308x_3 + 1,9892x_4, \quad (1)$$

де: \tilde{y}_{xi} – кількість працевлаштованих у сільське господарство, осіб;

x_1 – кількість проведених семінарів, „Днів профорієнтації” та „Днів профінформації” за рік, од.;

x_2 – кількість наданих профорієнтаційних послуг незайнятим громадянам за рік, од.;

x_3 – рівень середньомісячної заробітної плати працівників сільського господарства у Миколаївській об-ласті, грн;

x_4 – річні витрати на інформаційно-довідкову та рекламну роботу, тис. грн.

Достовірність проведеного аналізу та силу взаємозв'язку обраних факторів підтверджує коефіцієнт множинної кореляції, який складає 0,9297, що вказує на більш високу залежність результативної ознаки від факторних. Множинний коефіцієнт детермінації дорівнює 0,8643, тобто 86,43% результативної ознаки зу-мовлена зміною факторних чинників.

Статистична надійність та адекватність моделі підтверджується розрахунком фактичного F-критерія Фішера (F_p), який дорівнює 561,17, що більше табличного значення F-критерія (F_t), яке складає 230,17. Як-що $F_p > F_t$, то нульова гіпотеза про статистичну суттєвість параметрів побудованого регресивного рівняння та показника тісноти зв'язку відхиляється.

Коефіцієнт при x_1 дорівнює 1,6822, це означає, що при збільшенні кількості семінарів, „Днів профоріє-нтації” та „Днів профінформації” на одиницю, збільшиться кількість працевлаштованих у аграрні підпри-ємства приблизно на 2 особи.

Згідно моделі, збільшення регіонального рівня середньомісячної заробітної плати працівників сільсько-го господарства на 1 грн та підвищення витрат на інформаційно-довідкову, рекламну роботу на 1 тис. грн

ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ ЕКОНОМІЧНО АКТИВНОГО НАСЕЛЕННЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

підвищує результативний показник відповідно на 39 та 2 особи. Знак „мінус” біля змінної x_2 не має впливу, оскільки величина коефіцієнта незначна та дана факторна ознака характеризує обслуговування загальної сукупності незайнятих громадян службою зайнятості Миколаївської області.

Звіт перевірки достовірності моделі представлено у табл. 3, де можна побачити, що відхилення між розрахунковими показниками за статистичною моделлю та фактичними показниками кількості працевлаштованих у сільське господарство мінімальні. Їхні коливання складають від - 0,48 до 2,29 відсотків.

Таблиця 2. Фактичний та розрахунковий показники кількості працевлаштованих безробітних громадян у сільське господарство Миколаївської області

Роки	Фактична кількість працевлаштованих у сільське господарство, осіб (Уфактичний)	Розрахункова (за моделлю) кількість працевлаштованих у сільське господарство, осіб (Урозрахунковий)	Відхилення		$\frac{ U_{\text{фактичний}} - U_{\text{розрахунковий}} }{U_{\text{розрахунковий}}}$
			осіб	%	
2004	2096	2144	48	2,29	0,0224
2005	3940	3921	-19	-0,48	0,0048
2006	5558	5419	-139	-2,5	0,0257
2007	7200	7296	96	1,33	0,0132
2008	9498	9546	48	0,51	0,0050
2009	13017	12984	-33	-0,25	0,0025
Середня помилка апроксимації (ε): $\frac{1}{n} \times \frac{\sum U_{\text{фактичний}} - U_{\text{розрахунковий}} }{U_{\text{розрахунковий}}} \times 100\%$ n = 6					1,2269

У даній таблиці наведено розрахунок середньої помилки апроксимації, яка дорівнює 1,2269%, що не перевищує її встановленого нормативного значення 12-15% та підтверджує адекватність статистичної моделі.

З іншого боку, враховуючи нинішню стійку тенденцію скорочення діючих сільськогосподарських об'єктів у Миколаївській області, велике навантаження на вільне робоче місце на фоні активної державної підтримки аграрного виробництва, нами пропонується притримуватися при прогнозуванні кількості працевлаштованих у сільське господарство темпів щорічного зростання в межах 18-24%.

Аналізуючи факторні ознаки, що прогнозуються на даній, бачимо, що деякі маркетингові заходи та семінари служби зайнятості мають мінімальні темпи щорічного росту, а деякі – залишаються на тому ж рівні. Виключення, на нашу думку, має складати кількість семінарів для роботодавців, оскільки плани держави щодо сприяння процесам соціального розвитку сільської місцевості та укрупнення існуючих і створення нових малих, середніх, великих аграрних і агропромислових формувань шляхом кооперування та інтеграції з залученням працівників та земель особистих селянських господарств, які висловлені у ряді законодавчих актах, мають стимулювати створення нових робочих місць в аграрній сфері, що приведе до необхідності постійного тісного контакту служби зайнятості з керівництвом підприємств.

Висновки та пропозиції. Пріоритетами маркетингової політики служби зайнятості становитиме не кількість заходів, а їх якість. Таке явище, на наш погляд, пов'язано з тим, що за прогнозами на перший план за впливом на кількість працевлаштованих у сільське господарство Миколаївської області виходить така факторна ознака як рівень середньомісячної заробітної плати працівників сільського господарства. Прогноз рівня заробітної плати у аграрній сфері нами зроблено на основі стратегій державної політики, що спрямовані на підвищення рівня доходів сільського населення та середньомісячної заробітної плати працівників сільського господарства до рівня не нижче середнього в інших галузях економіки держави.

Джерела та література:

1. Ачкасов А.Є. Стратегія регулювання зайнятості населення України /Ачкасов А.Є. // Теорія і практика. – Житомир, 2002. – 512 с.
2. Рудченко О. Оцінка наявності, структури і руху робочих місць в економіці України / Рудченко О. //Україна: аспекти праці. – 2000. – №3. – С. 3–8.